

Перевірки податкових органів по застосуванню платіжних (банківських) терміналів для розрахунку картками

17.03.2022 набрав чинності Закон №2120-IX, за яким відновлено фактичні перевірки в повному обсязі, – мораторій на фактичні перевірки закінчився. Крім того, податковим органам надано повноваження проводити перевірки з питань забезпечення платниками податків можливості проведення розрахунків за товари (послуги) з використанням електронних платіжних засобів (далі – із застосовування платіжних терміналів).

Що на даний час є предметом перевірки?

Фактично, податківцями перевірятиметься дотримання суб'єктами господарювання Постанови КМУ від 29 вересня 2010 р. N 878.

Постанова N 878 встановлює такі обов'язки:

- 1. Усі суб'єкти господарювання, які провадять діяльність у сфері продажу товарів, громадського харчування та послуг і які відповідно до закону використовують реєстратори розрахункових операцій, повинні використовувати платіжні термінали;*
- 2. Кількість платіжних терміналів повинна становити не менше ніж 50% кількості РРО. Якщо ж використовується тільки один РРО, – відповідно слід застосовувати один платіжний термінал.*

Разом з тим, Постанова N 878 робить і певні виключення – звільняє від необхідності застосування платіжного терміналу:

- 1. У закладах громадського харчування **закритого типу** (зокрема, – що обслуговують особовий склад ЗСУ та інших*

військових формувань, студентів, учнів та викладачів вищих, професійно-технічних, загальноосвітніх навчальних закладів, працівників промислових підприємств);

2. Підприємства торгівлі з **торговельною площею до 20 кв. метрів** (крім автозаправних станцій);
3. Суб'єктів господарювання, які провадять господарську діяльність у **населених пунктах з чисельністю населення менше ніж 25 тис. осіб.**

Однак, якщо стосовно пільг для закладів закритого типу та суб'єктів господарювання у населених пунктах з чисельністю <25 тис. осіб зрозуміло, то кого слід віднести до «підприємств торгівлі» у такому випадку?

Є нюанси.

До 19.05.2005 Постанова НБУ N 479 від 24.09.99 давала чітке визначення для цього терміну: «**підприємство торгівлі (послуг) – суб'єкт підприємницької діяльності, який відповідно до укладеної між ним і еквайром (або платіжною організацією) угодою взяв на себе зобов'язання щодо надання товарів (послуг) держателям платіжних карток визначеної платіжної системи за умови їх оплати еквайром**».

Тобто, до **підприємств торгівлі** відносились загалом суб'єкти господарювання – як фізичні особи-підприємці, так і юридичні особи.

Однак, 27.08.2001 Постанова НБУ N 479 втратила чинність.

Відзначимо, що аналогічне за змістом і формулюванням визначення підприємства торгівлі було наведено також в Положенні НБУ N 490 від 20.11.98. Своєю чергою Положення втратило чинність 15.12.2003.

З того часу у нормативно-правовому полі виник вакуум. **Маємо лише ненормативні джерела.**

Так, в листі від 01.08.2007 N 91-28/234 Мінекономіки, фактично, ототожнює «підприємство торгівлі» з магазином. До прикладу: «Якщо суб'єкт господарювання має кілька підприємств (мережа магазинів), то...».

Слід загадати й ДСТУ 4303:2004 РОЗДРІБНА ТА ОПТОВА ТОРГІВЛЯ, котрий дає визначення, серед іншого, суб'єктів торгівельної діяльності. Так, розділ 5 "СУБ'ЄКТИ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. ПРОФЕСІЇ В ТОРГІВЛІ" оперує наступним визначенням:

5.2 роздрібне торговельне підприємство

Майновий комплекс, який є господарською статутною ланкою в роздрібній торгівлі з правами юридичної особи, що здійснює закупівлю товарів для їх продажу кінцевому споживачеві та надає йому послуги

Примітка. Майновий комплекс охоплює земельні ділянки, будівлі, капітальні та некапітальні споруди, устаткування, інвентар, товари, назву фірми, товарні знаки тощо

Очевидно, таке визначення також не дає чіткості в критеріях.

То ж для отримання чітких роз'яснень з цього приводу Компанія Вікторія звертається до Мінекономіки та Держспоживслужби: важливо розуміти, чи стосується пільга в частині застосування платіжного терміналу за торговельної площі до 20 м. кв. **фізичних осіб-підприємців**.

Допускати чи не допускати податківців до перевірки?

Право на фактичну перевірку з питань наявності/застосування платіжних терміналів податківці мають, зокрема, згідно з Податковим кодексом України – підпунктів 20.1.10, 80.2.2, 80.2.3.

Відповідальність, що застосовується вперше протягом року становить від 1700 до 3400 грн, а вдруге протягом року – це до

17 000 грн.

Отже, недопуск до перевірки може бути в будь-якому випадку виправданим, якщо протягом року вже до суб'єкта підприємницької застосовувалась така відповідальність.

Відзначимо, що накази на проведення перевірки з питань застосування терміналу нічим не відрізняються від тих, що видаються ДПС для перевірки з питань застосування РРО, оформлення трудових відносин тощо.

Тому, неналежність оформлення наказу, в т.ч. відсутність конкретного порушення, котре мало би зазначатись в наказі, – пряма підстава для недопуску. Однак сам недопуск слід супроводжувати одночасним судовим оскарженням наказу на перевірку. В іншому випадку податківці застосують адміністративний арешт.

Відповідальність, яку застосовують податкові органи у разі виявлених порушень

За статтею 255 Кодексу України про адміністративні правопорушення (КУпАП) податківці мають право складати протоколи у разі порушення порядку застосування платіжних терміналів.

Далі справи розглядають керівники податкових органів та їх заступники, повноважені ними посадові (службові) особи. Таке право податківцям надано, своєю чергою, ст. 234-2 КУпАП.

Стаття 163-15 КУпАП передбачає, що:

«порушення порядку проведення готівкових розрахунків за товари (послуги), у тому числі перевищення граничних сум розрахунків готівкою, недотримання установлених законодавством вимог щодо забезпечення можливості розрахунків за товари (послуги) з використанням електронних

платіжних засобів –

тягне за собою накладення штрафу на фізичну особу – підприємця, посадових осіб юридичної особи **від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.**

Дія, передбачена частиною першою цієї статті, вчинена особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за таке ж порушення, –

тягне за собою накладення штрафу **від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян».**

У разі, якщо у вас виникла необхідність адвокатського захисту від протиправних дій/вимог контрагентів, звертайтеся за електронною адресою юридичного партнера Компанії Вікторія – А0 «Західна Правозахисна Група» – office@vg.ua

ЗАМОВИТИ ON-LINE

Зверніть увагу, додатково Ви зможете замовити за акційними знижками:

- послуги бухгалтерського обслуговування для підприємств та податкового супроводу для підприємців (послуги з бухгалтерського та податкового аутсорсингу);
- консультації з оптимізації та планування податкового навантаження. Вибору оптимальної системи оподаткування;
- послуги аутстафінгу (лізинг персоналу, як елемент оптимізації оформлення працівників);
- виготовлення документів по охороні праці;
- **електронні ключі** та програмне забезпечення для подання електронної звітності «Соната»;
  - ПРРО “Вчасно”;
  - Касові апарати/РРО Datecs;
- постановку на облік РРО/ПРРО та отримання ліцензії на торгівлю алкогольними та тютюновими виробами;
- ліцензійне антивірусне програмне забезпечення Zillya!
- реєстрацію торгової марки (знаку на товари, послуги);
- реєстрацію юридичних осіб інших організаційно-правових форм; отримання довідок, витягів з державних реєстрів;
- виготовлення дозволів на розміщення зовнішньої реклами;
- підготовку договорів та ін. юридичних документів. Супровід та представництво в судах, органах державної та місцевої влади та управління.

Оскарження наказу ДПС про проведення перевірки під час мораторію у зв'язку з

COVID-19

В кейсі А0 “Західна Правозахисна Група”, що розглядається, податковим органом була здійснена протиправна спроба провести фактичну перевірку підприємця.

Так, підприємець, зважаючи на інспекційний мораторій у зв'язку з Covid-19, не допустив працівників податкового органу до перевірки. Наказ на перевірку було оскаржено в адміністративному суді. На жаль, суд першої інстанції не виконав завдань адміністративного судочинства в повному обсязі та став на бік контролерів.

Крапку в справі покладено Колегією Сьомого апеляційного адміністративного суду, котра підтримала позицію А0 “Західна Правозахисна Група”.

Наведемо основні висновки апеляційної інстанції:

- *“...при дослідженні оскаржуваного наказу, колегія суддів дійшла висновку про відсутність підстав для проведення фактичної перевірки, крім як посилання відповідача на норми, що регулюють питання призначення перевірки – підпункт 80.2.5 п. 80.2 ст. 80 ПК України”;*
- *У відзиві на апеляційну скаргу відповідач зазначає, що підставою для проведення перевірки слугувала податкова інформація, згідно якої суб`єктом господарювання через РРО проводилися незначні суми розрахункових операцій при торгівлі підакцизними товарами, які нижчі за поточні витрати на здійснення господарської діяльності (плата за ліцензії, патенти, транспортні витрати, електроенергія, заробітна плата найманих працівників, оренда плата, тощо), також підприємцем було задекларовано чистий дохід значно нижчий, ніж витрати на здійснення господарської діяльності, що може свідчити про можливі порушення вимог чинного законодавства”;*
- *“відповідачем до матеріалів справи не долучено відповідних доказів, які є належною підставою для проведення перевірки, у зв`язку з чим колегія суддів*

погоджується з доводами апелянта щодо протиправності прийнятого наказу Головного управління Державної податкової служби України в Чернівецькій області №284/фп від 10.07.2020 “Про проведення фактичної перевірки”;

- “Аналогічна правова позиція викладена в постановках Верховного Суду від 18.05.2018 у справі № 813/3977/16, від 18.12.2018 у справі № 820/4895/18 та від 05.03.2019 у справі № 820/4893/18”;
- “...колегія суддів критично оцінює посилання податкового органу як на підставу для проведення фактичної перевірки здійснення функцій, визначених законодавством у сфері виробництва і обігу спирту, алкогольних напоїв та тютюнових виробів пального...”;
- “...колегія суддів звертає увагу податкового органу про невідповідність вищевказаних функцій, на які відповідач посилається як на закону підставу для проведення фактичної перевірки меті призначеної перевірки, а саме здійснення контролю за дотриманням суб`єктами господарювання порядку здійснення розрахункових операцій, ведення касових операцій, наявності ліцензій, патентів, свідоцтв, дотримання законодавства щодо укладення трудового договору, оформлення трудових відносин з працівниками”;
- “...підстави, на які податковий орган посилається для проведення фактичної перевірки, не відповідають визначеній в оскаржуваному наказі меті такої перевірки та відповідним нормам, визначених ст. 19 Податкового кодексу України, у зв`язку з чим у відповідача відсутні повноваження на проведення перевірки за даних умов”;
- “...в наказі про проведення перевірки відсутнє будь-яке посилання на інформацію відповідних органів або встановлення податковим органом фактів, які б свідчили про можливі порушення платником податків законодавства, що також свідчить про протиправність оскаржуваного наказу”.

Посилання на рішення [перейти]

Відзначимо, що судове рішення апеляційної інстанції насправді можна вважати взірцем рішення в адміністративному процесі.

АО “ЗАХІДНА ПРАВОЗАХИСНА ГРУПА”,

Група Компаній Вікторія

У разі, якщо у вас виникла необхідність адвокатського захисту від протиправних дій (оскарження рішень) податкового органу, заповніть форму зворотного зв'язку і ми надішлемо Вам розрахунок вартості послуг супроводу.

Форма зв'язку

Ваше ім'я (обов'язково)

Ваш email (обов'язково)

Ваш номер телефону (обов'язково)

Ваше повідомлення

Наші контакти:

Номери телефонів: +38(050)-404-87-30; +38(098)-793-77-77,
електронна пошта: office@vg.ua

Переваги АО «Західна Правозахисна Група»:

- досвідчені юристи, податкові консультанти;*
- напрацьовані вдалі кейси;*
- наданню послуги передує детальний аналіз ситуації, моделювання її розвитку і податкове планування;*
- налагоджені процеси дистанційної, комфортної та безпечної для Замовника комунікації;*
- справедлива та розумна ціна вартості послуг та ін.*